

Premišluj ta teden .
globokost in resničnost sle-
dečih rekov, citatov in gesel:
„Kdor zaničuje se sam, podlaga
je tujčevi peti.“
„Sloga jači, nesloga tlači.“
„Odprti srce, odprti roke, otiraj
bratovske solze!“
„Mi vse zlato, kar se sveti!“
„Svoji k svojim!“
„Kmet je steber države.“
„Vera v Boga in narodna sloga!“

Sloga

NARODNA

 Letnik I B
Štev. 3

 Uredništvo in upravnništvo Ptuj, Panonska ulica 5.
Rokopisi se ne vračajo.
Letna predplačnina znaša Din 28°. Ček. račun 16.089

PTUJ, 23. januarja 1932

 Cena oglasom: Po ceniku odn. po dogovoru.
Cena malim oglasom: Vsaka beseda Din 1° in —50.
Večkratne objave po dogovoru.

R. B.

Možgani Evrope v razkroju?

Medtem, ko smo dosedaj razpravljali o gospodarskih težavah pri nas v ožji domovini iz najrazličnejših vidikov, upoštevajoč tegobe kmeta, ki je krušni oče oz. hranilec države, upoštevajoč bedo delavca, ki je kmetu in obrtniku desna roka, bi pač bili silno enostranski, ako se ne bi razgledali malo po širnem svetu, kako je drugod.

Poglejmo najprej Avstrijo!

Avstrija, po zaslugi svojih zavoditeljev iz mračne dobe velmožnih Habsburžanov, skrčena na ozemlje, ob katero butajo politični valovi štirih držav, preživlja krizo, kakor druge državne enote v Evropi po pravilu „vsak sam ve, kje ga čevlji žuli.“ Avstrijci, kolikor jih je merodajnih državljanov („pristnih“) so sila operetno razpoloženi, kar nam priča nedavni puč, podoben razboritemu nastopu slovenskih fantov dveh sosednjih vasi, kadar se dodobra nalokajo „slovite“ šmarnice in potem ne vedo, kaj delajo... Priprosta prisposoda, a točna zares, oz. nazorna za človeka, ki njima prilike, se baviti z veliko politiko širom sveta. — Neki prijatelj pisca teh vrstic, Avstrijec, navdušen politični delavec, ki je bil lansko leto na shodih, kjer so „pobijali“ krizo, tepen ravno 36 krat (t.j. 3krat na mesec!) in to prav pošteno, pravi: „Nobel geht die Welt zu grund!“ Pod „Welt“ (svet) si misli šved — Avstrijo, obljubljen deželni tistih slepcev, ki ne vedo, da je tam recept za rešitev krize sledeči:

1. Ker nimamo narodnostnih sovražnikov (Korošce smo že pohrustali), se bijmo med seboj!
2. To se mora izvajati vsako nedeljo in praznik!
3. Stisnimo trebušne jermene, pa bo šlo...
4. Izženimo vse tujce, ki nam odjedajo domači kruh! —
5. Svojih dolgov kratkomalo ne plačamo — nikomur!
6. Tihotapstvo se sploh ne sme kaznovati, ponarejevalci denarja so narodni junaki, takisto vsi, ki se puntajo...

In res ne čutijo preveč — krize, ker imajo povsem druge probleme. — Takšen je približno recept rešitve iz avstrijske krize, ki nam je razumljiva, če pomislimo, da ljudje v danem momentu v času najhujše napetosti postanejo ne-le našilni, ampak celo krvoločni, kakor v žalostnih časih Kajnove drame, ko je brat bratu segel po življenju. — Po mojem skromnem mnenju je prav smešno kriviti takozvano „svetovno krizo“ vsega zla. Ta „svetovna kriza“ je za pametnega človeka puhla fraza, ogaben izrodek možganov špekulantov, krilatca vseh gospodarskih lenuhov cele Evrope; kajti le vodilni

Znamenitosti doma in po svetu.

Seja mestnega sveta.

PTUJ, 22. I. — Sinoči se je vršila v mestni posvetovalnici seja občinskega odbora, na kateri se je rešilo mnogo perečih vprašanj. Mimo običaja, ki je vpe-ljan v vseh večjih mestih kjer izhajajo časopisi niso bili zastopniki tiska o isti obveščeni. Sele naknadno smo za isto tudi mi izvedeli. Ker smo si zadnjič dovolili odkrito besedo radi najemnin v občinskih hišah, se je v tajni seji razvila o teh „napadih“ prav živahna debata, katero pa mi zaključujemo javno z izjavo: Marsikaj gnilega smo iz obzirnosti zamolčali, dobre sklepe pa pohvalili. Ker je časopis javna tribuna, je pač jasno, da morajo merodajni prizadeti činitelji javno glasilo obveščati o svojih ukrepih, da ne bo neljube kritike od „nepoučene strani.“

Vidno naraščanje cen živini.

Iz poročila zadnjega živinskega sejma posnemamo, da je bilo vsega prig-nanih na trg 345 komadov živine 152 krav, 45 telic, 81 volov in juncev, 16 bi-

gospodarstveniki posameznih držav so neposredni krivci sedanje krize, kakor pravi slavni publicist Jules Sauerwein, ki je prišel zopet v našo prestolico kot vedno nam mili gost.

In prav ima globokovidni pisatelj, ki je bil dosedaj gost malodane vseh vodilnih osebnosti in vladarjev sveta; kajti menda veste, da se na svetu ne samo dovolj, ampak še „preveč“ producira za življenske potrebščine. Dokaz: Slike in poročila iz Amerike, kjer so prevelike množine bombaža, sladkorja, kave in raznih žitaric uničili samo zato, da karteli (ta hudičeva iznajdba) dobijo s „stabilizacijo“ cen večji dobiček. Tem napuhnjencem, ki kopicijo milijarde, iz-žetih iz ljudskih žuljev ni mar za svetovno krizo, ki so jo sami zakrivali. — Ni pa nam treba hoditi po vzgledu v Ameriko, ker imamo istih doma dovolj. Naša, na vseh mogočih dobrinah bogata kraljevina tuguje radi istega zla. Ali nimamo živinoreje, radi katere nas zavidajo vsi sosede? Imamo jo, ali vnovčiti je ne znamo! Imamo domorodna podjetja, osnovana z velikimi žrtvami, varčevanjem, s skrbjo in borbami; podjetja, ki lahko tekmujejo z inozemstvom in vendar — se najdejo slepci, ki dajejo tujini prednost. Drastične slučaje bomo navedli v posebnem članku kot odmev na naša izvajanja v zadnji številki. — Famosni „žitni monopol“, o katerem svojčas nismo smeli pisati, se je pokazal kot silno ponesrečena poteza. Vsi narod-

kov in 48 konjev. Prodalo se je vsega 151 komadov po cen: krave Din 1.25 do 4., telice Din 3., do 5., voli 2.75 do 6.,dinarjev, biki Din 2.50 do 4.50 za kg žive teže. Konji so se držali v ceni od Din 500 do 2.500 dinarjev. Od 134 prig-nanih svinj je bilo prodanih 67 komadov po lepi ceni: mastne po Din 7 do 8., polmastne 5.50 do 6.50.,dinarjev. — Kmetje, ki so predčasno in zasilno iz obupa klaljali pa radi potrebe prodajali svojo živino, so v veliki nepriliki, ker cene živini hvalabogu vidno rastejo. Potreben nakup manjkajoče živine bo spomladi pokazal velike težave.

500 deklet je prodal!

V Bukarešti so aretirali nekega domačina, ki se je izdajal za Egipčana, ko je ravno hotel zopet dve dekleti od-peljati. Dognali so, da je zadnja leta prodal nič manj ko 500 deklet v razne ordele v Egiptu in bližnjem vzhodu.

ni poslanci so zadevo vzeli v roke in je po zadnjih poročilih upati, da bo akcija za zakonito ukinitve žitnega monopolu uspela na celi črti. V državi, kakor je naša ne bi bilo treba govoriti o brezposelnosti, o gladujočih in naravnih tudi ne o — pomožnih akcijah, ako bi bilo manj sebičnosti in napuha, več zaupanja, več ljubezni, več vzajemnosti ter manj — govoričenja. Kaj nam pomagajo superlativi tujih fraz o krizi, ko mirno lomimo svoje hrbtenice pred velmožnimi, od krivic in ljudskih žuljev napihnjnimi trebuhi voditeljev — kartelov. Ker le-teh ubiti ne moremo, niti zmanjšati njih vpliva, storimo isto!

„Več vzajemnosti!“ sem že večkrat zaklical. Kaj je to „vzajemnost“? To je tisto lepilo, ki veže kartele, o katerih je zadnjič naš prijatelj Konrad Znunderl, sam proizvednik kmečkih produktov, v borbi za obstanek izkušeni vrtnar, lastnik revnega, s trudom pridobljenega domeka prav lepo in nazorno povedal v uvodniku. — Da, več duha vzajemnosti, medsebojnega zaupanja je treba in širokogrudnosti ter stanovske zavesti! Kmet, ti hraniš mesto, zato se tudi ti „karteliraj“ v zadržgah in justificiraj (gospodarsko namreč) vse mešetarje, veržnike in prekupce s tvojim trudnim življenjem, prekupce s pridelki tvojih žuljev, skrbi in brig za številno družino!

„Karteliraj“ se kmet tudi v pogledu duševnega življenja s tem, rta verjameš samo onim, ki zadenejo bolečo struno tvoje duše, a krive preroke našeni čez

drn in strn. — Karteli so moč in kdor je gospodarsko močen, lahko — zapoveduje. —

Cene živini rastejo! — Iz obupa prodajati pod ceno je gospodarski samomor! Sejmska poročila zadnjih dni izkazujejo viden porast cen. Imejte potrpljenje in počakajte ter mislite, kaj bo, če po zimi izgine zadnji rep iz hleva!

Tako je torej pri nas. Seveda, bi o tem vprašanju mogli napisati knjigo, a se bomo omejili le na najbolj pereče zadeve na uvodnem mestu lista. — Vzemimo sosedno Romunijo! Tam je tako izobilje karteliranega žita, da žetev deloma propada in vendar je ta država tudi udarjena z legijami brezposelnih, gladujočih in zmrzujočih. —

Nekateri modrujejo, da je ta kriza finančne prirode in ima svojo podlago v pomanjkanju mednarodnih plačilnih sredstev, a to je samo čisto kreditno vprašanje, ne pa vzrok krize.

Ljudje si premalo zaupajo, a tudi zaupanja vase ne razumejo vzbuditi. Pa ta pojav se ne opazuje samo v gotovih narodnih enotah, ampak — med državnimi enotami!

Poglejmo Francijo! Ljudje ne zaupajo svojih prihrankov domačim podjetjem ter zbirajo raje zlato zaklade, ki jim ne donajajo nobene koristi, pač pa služijo drugim interesom.

Pod vtisom splošnega nezaupanja se je v Nemčiji in Franciji razvilo sovražstvo in s'rah pred pravo duševnostjo. To pa so znaki duševne bolehnosti cele Evrope: Hitler, reparacije, bankrotni fašizem, habsburške operetne avanture, grmenje na Vshodu, brezplodne konference, rusko tipanje po evropskem kaosu (zmešnjavi) in pri nas premalo jugoslovanskega ponosa in žilavosti iz dedščine — Kraljeviča Marka in Črnega Jurija!

♦♦♦♦

Zlo kartelov.

Ugledni svetovni listi, tudi nekateri domači vodilni dnevnikarji so med vse-splošno debato zadeli povsem pravi vzrok takozvane „svetovne krize“. To so karteli, o katerih smo že v zadnji številki govorili, omenjajoč pivovarniški kartel, ki je spravil v Sloveniji vse hmeljarje na kant. Danes prinašamo dva tipična slučaja, posneta iz tujega časopisja. Oba govorita več, kakor dolgovezni članki in mukotrpana modrovanja.

Cujte! —

Na sramotni oder izkoriščevalcev celokupnega človeštva spadajo karteli, oz. njih vodje. Presodite sami! —

Dunajski kemik-dr. Ringer je izumil šibico katera se da okoli 600krat vžgati, prej ko postane neporabna. To od-govarja ravno 10 škatlicam naših običajnih šibic. Ko je pa hotel dati ta izum patentirati, je nastopil kartel za izdelovanje šibic, kateri uživa od vsake nezna-tnne šibice svoj dobiček, proti temu; s pomočjo denarja je dognal tajnosti iz-najdbe pri patentnem uradu in je one-